

Izrael és Juda egybegyűjtése régi hazájába.

Isten kiválasztott népének lenni nemcsak kellemes érzéseket jelent, hanem sokszor kellemetlen, fájdalmas helyzetet; mert Isten megdicsőíti ugyan magát népében, de választott népéhez sokkal szigorubb, mint más nemzetekhez; büneiket, hűtlenségüket erősebben bünteti, tőlük többet követel. Izrael a legtöbbit szenvedett az összes népek közül, a legerősebb büntetés, mely Isten részéről érte, az volt, hogy a földről, melyet Isten adott neki, elhurcolták idegenbe s életét hontalanul kellett töltenie, amikor minden népnek megvolt a hazája. A választott nép többször ment számkivetésbe, a próféták ~~is~~ sokszor jövendölték a fogságba menetelt éppen úgy, mint az abból való szabadulást. Azután, hogy Messiását megölte, újra számkivetésbe kellett mennie, s minden száműzetés közül ez volt a leghosszabban tartó és a legnehezebb. Azok között a népek között, melyeknek körébe Isten vetette őket, igen sokat kellett szenvedniök s az antiszemitizmus az őket vendégül látó népek között sokszor járványos betegséggé lett. Igaz, hogy elbizakodottságukkal, Isten ellen való lázadásukkal, anyagiasságukkal, politikai és szociális működésükkel Isten és az emberek haragját vonták magukra. És mégis ezt a megvetett és gyűlölt népet választotta Isten magának, hogy a világ vezető népévé emelje, miután a bűnbánat fürdőjében megtisztította. Mint már láttuk, Isten nem örökre taszította el őket, hanem vissza fogja fogadni, mihelyt az egyház neveltetésének vége van s az egyház teljessége a lakodalomba "bemegy". Az ótestamentumi próféták félreérthetetlenül világossággal jövendölték meg ezt az utolsó egybegyűjtést, a fogságból való szabadulást. Mert az idegen népek között való tartózkodás Izraelnek mindig, még a legnagyobb anyagi jólét idején is fogságot jelent, mivel az Istentől beléadott gondolatot köztük kifejtteni, megélni nem tudja. Izraelnek jövőjét nemcsak a hitetlen zsidó nép nem ismerte fel, hanem a hívő egyház sem látta évezredekén át. A prófétáknak idevonatkozó jövendöléseit, bár azok világosan beszéltek, elszellemesítő magyarázatokkal az egyházra vitték át s az ige egyszerű értelmét meghamisították; egyes esetekben régebbi fogságokra, azokból való szabadulásokra magyarázták. Itt van pl. Ézs. 11, 11-12, melyet lehetetlen bármilyen korábbi hazavitelre magyarázni, mert Ézsaiás idejében ily helyzetekben nem volt Izrael s ilyen arányu hazagyűjtés még nem történt addig soha: "Azon a napon másodszor is ki fogja nyújtani kezét az Ur, hogy népe maradékát összevásárolja, azt, amely Asszurból, Egyiptomból, Patrosból, Kusból, Elámból, Sineárból, Hanáthból, a tenger partokról megmaradt; akkor zászlót fog emelni a nemzeteknek, hogy összegyűjtse Izrael kidaszítottjait, Juda szétszórtjait, összegyűjtse a föld négy széléről." Ha ezekben az országokban tartózkodtak is Ézsaiás korában zsidók, büntetésképpen gogolyként annyira szét nem szóródhattak, nyilván későbbi időnek eseményeit látta tehát a próféta szellemi látásra nyitott szeme; azt a szétszóródást, amelyben a zsidóság Ézsaiás halála után jutott s amelyben a mai napig van. E prófécia beteljesülése tehát csak a jövőben várható. De világosan mutatja ezt a próféta ama szava is, hogy Isten "másod izban" fogja kezét kinyújtani, hogy népét összevásárolja a különböző országokból: az első összegyűjtése nyilván a babiloni fogságból való visszatérés volt. A próféta tehát két nagy összegyűjtést lát maga előtt; az Egyiptomból való kihozatalra nem gondolhat, mert az nem volt "összegyűjtés". A második összegyűjtés a jóslat szerint sokkal nagyobb méretű, mint az első. Egészen hasonló helyzetet tart szem előtt Ézsaiás 45, 5. és 7. verse is. "Ne félj, mert Én veled vagyok! Napkeletről el fogom hozni magodat, nagynyugatról összegyűjtelek. S azt fogom mondani északnak: add ki! és délnek: ne tartsd vissza! Messziről el fogom hozni fiaimat, a föld széléről leányaimat, mindenkit, akit nevemről neveznek, akit dicsőségemre teremtettem, formáltam és megalakítottam!" A világ minden tája felé, a föld minden szélére szétszórva,

a bibliai történet idején nem voltak Izrael fiai; hanem ma annyira elszéledtek, s mégis fajuk jellegüket, sőt bizonyos fokig nemzeti jellegüket is a mai napig mindenütt megőrizték. A zsidó sohsem tudott elkeveredni ama fajok közé, amelyek közt lakott. Senki sem állíthatja józan ésszel, hogy ezek a próféciák nem Izrael testi népére, hanem valami szellemi Izraelre pl. az egyházra vonatkoznak. Lehetetlen az egyházra vonatkoztatni pl. Jer. 3,18-at: "Azokban a napokban Júda háza Izrael háza mellett fog járni, együtt el fognak jönni észak földéről arra a földre, amelyet örökös birtokul adtam atyáitoknak". A 17. vers szerint ugyanebben az időben "Jeruzsálemet, Jahve tőnjának fogják nevezni, akkor a nemzetek mind hozzá fognak gyűlekezni Jahve nevében Jeruzsálemhez s többé nem fogják gonosz szívük keménységét követni". Ez az idő nem a babyloni fogságból hazatérő zsidók kora, mert akkor ugyan Cirus és más perzsa királyok kegyéből a zsidók egy része hazatérhetett; de Jeruzsálem jelentéktelen és szorongatott város volt; a jövődőlés csak az ezeréves birodalom körülményeinek felel meg. Akkor az Izrael és Júda között lévő régi, mély ellentét megenyhül, a két testvérnép karöltve jö haza észak fogságából. Észak alatt nem lehet Babylont érteni ez esetben, hanem a modern idők helyzetére kell gondolnunk, mikor a legtöbb izraeli országoknak és szomszédainak földjét lakja. Erre az időre kitűnően illik ez a jóslat. Jeremiás 12,14-15 nem illik a babyloni fogság utáni időre, mikor Jeruzsálemet kínzó szomszédok nagyon is a helyükön ültek; hanem valami más, későbbi bekövetkező időre. De nem illik Jeremiás 16,14-15 sem, mert a zsidók a mai napig husvétkor az Egyiptomból való szabadulásról emlékeznek meg; úgy látszik, jönni kell még egy időnek, amikor az Egyiptomból való szabadulást el fogja homályosítani egy csodákban és isteni segítségben azt messze fölülmuló szabadítás és akkortól fogva erre az utóbbira fognak visszaemlékezni. Éppen így Jer. 30,10-ben; 31,7-10-ben; Ez. 28,25-26-ban említett hazahozatal is egészen más körülményeket tételez fel, mint a Babylonból való hazahozatal. A Babylonból való szabadulás távolról sem volt olyan mértékű, mint amilyent Zak. 10,6-10-ben ír le, mely szerint hely sem lesz elég a hazatérő zsidók befogadására: Esdrás, Nehémiás idejében bizony nagy területek álltak lakó nélkül, például a ~~fenevadnak~~ fenevadnak s ott élt Samária gazdag földjén az odatelepített samaritánus nép. Ugyancsak nem illik a babyloni fogságból való hazatérésre Ez. 40,22-nek az állítása, hogy Izrael fiait a népek keblükön hozzák haza, vállukon cipelik majd; vagy Ez. 66,19-20-nak jóslata, hogy "valamennyi" nemzet közül lovakon, kocsikon, gyaloghintókon, öszvéreken, tevéken hozzák Jeruzsálembe őket. Valami olyan nagyszabású lesz az utolsó hazahozatal, valahogy úgy megmozgatja az egész emberiséget, annyi lelkesedés, öröm fogja a zsidók hazatérése alatt a világot elfogni, hogy ehhez a hazatéréshez egészen új világ, új emberiség, új célok, új várakozások kellenek, nem olyanok, mint amilyenek bármikor is ezen a sárgolyón voltak. Ennek a megmozdulásnak hátteréül egy nagy szellemi megmozdulásnak ~~kk~~ kell szolgálnia, mely ~~ebből kaxszelken világból~~ előbb a szellemvilágot mozgatja meg, s nyilván nem is képzelhető másként, mint csak úgy, hogy az a szellemi hatás, amely a mai emberiségen ül, eltűnik, egészen más szellemi befolyások érvényesülnek e világon. Ilyen szellemi átalakulást csak az a változás hozhat létre, amelyről az ezeréves uralkodás megkezdésével kapcsolatban az Írás beszél: mondván, hogy Sátán, az eddigi "világ ura" megkötöztetik és a levegőbe li gonosz hatalmasságok helyét az egyház foglalja el, mely az első feltámadás erejénél fogva a szellemi világgal kapcsolatba lép, sőt annak bizonyosképpen tagjává változik. Az övéi közé visszatérő, azoknak új eszméket, új célokat sugalmazó győzedelmesek fogják a népeket Izrael hazavitelére indítani.

Izrael ujonnan-születése és megtérése az ezerév hajnalán.

Sok vita folyt afelől, hogy a megtérés vagy ujonnan-születés előzi-e meg a másikat s az e felől való homálynak legfőbb oka az, hogy az emberek egyiknek lényege felől sincsenek tisztába. Rendesen a felébredést tévesztik össze a megtéréssel, holott a kettő között különbség van: a megtérés megindulás egy új uton, az ébredés folyamánya, az ébredéstől megindított akaró élet indulása. De a megtérés nemcsak az akarásra, hanem az értésre is kiterjed, éppen ezért nevezi az Írás a meglátás megváltoztatásának, metanoia-nak. Ujonnan-születés nélkül, sem ébredés, sem megtérés nem lehetséges, mert az ember amíg Isten nélkül él, halott, nem észlel, nem érez, nem akar a mennyei világ felé fordulni. Ujonnan-születés az emberben új teremtés; Isten munkája bennünk egy új teremtéssel befejezve nincs, hanem újra meg újra sor kerül rá az ember életében, míg a test ujonnan születésével, a feltámadással befejeződik. A megtérés is megismétlődik, éppen azért azt mondhatjuk, hogy minden ujonnan-születésnek vagy ébredés vagy megtérés az azonnali következménye; szinte egyszerre megy végbe a kettő. Jézus szól: "Nyujtsd ki kezedet!" s abban a pillanatban ott az erő, mely a béna kezét megmozdítja s a betegben ott az akarás a kéz megmozdítására. Elhangzik Isten hívása: Térj meg! s abban a pillanatban ott a képesség a megtérésre, de már indul az emberi akarat is, hogy Istennek engedelmeskedjék. Így kell tekintenünk Izrael ujonnan születését, felébredését és megtérését is az ezer esztendő uralkodás kezdetén.

Izrael jelenlegi állapotát Ezékiel egy csontmezővel mutatja be, melyen a szétszórt csontok egészen el vannak száradva, tehát az élet régen és teljesen hiányzik belőlük. Ilyen csontmező az elvetett Izrael, mielőtt Isten újra visszanyul érte, hogy megelevenítse. Ezékiel 37. része úgy írja le ezt a megelevenítést, hogy a csontok először élettelenül indulnak el s rendeződnek össze, ami kb. azt jelenti, hogy Izrael új nemzeti élete előbb indul meg, mint felébredése és Istenhez térése. Isten munkája Izraelen tehát messze megelőzi azt a pillanatot, amelyben Isten felé vissza az első lépést teszi a nép. Még mielőtt a zsidó nép elfelejtett Istenére gondolna, Isten már régen vár arra, hogy a népen könyörülhessen, irgalmát neki megmutassa. Ez. 30, 18. Ez az irgalomnyilvánítás abban fog állani, hogy Isten újra magához fogadja Izraelt és új szövetséget köt velük. Ez az új szövetség nem azon fog felépülni, amit a nép megígér és saját erejéből tenni tud, mint a Sinain kötött szövetség; hanem azon, amit Jahve ígér és tenni szándékozik. Jahve más szívet fog nekik adni, új szellemet; a kőszívet kivesszi testükből és hűszívet ad beléjük, mely észreveszi Jahve törvényét és megcselekszi, Ez. 11, 19. Ennek az átváltozásnak következtében a nép megutálja önmagát, minden eddigi gonoszságát, Ez. 20, 43. Ezzel a népet Isten a büntől megtisztítja s belőle a bálványokat kiirtja, Ez. 36, 25. skk. Ettől fogva nem fordul el népétől, Ez. 38, 29., noha előzőleg sokáig ültek királyok, zsidó hatóságok, áldozat, efód és teráfok nélkül, Hózs. 3, 4. A népen egy közös, nagy törekvés, szent elhatározás lesz urrá, visszatérni Jahvéhoz, Hózs. 6, 1; 8, 5. Megszégyenlik magukat amiatt, hogy a nemzetek kiválasztottai Jahve utján jártak s most ők is azt akarják, Mik. 4, 5. Ekkor Isten is megbékül népével, bűnét messze elveti s megbocsát neki, Mik. 7, 18-20. Sőt, többet tesz vele; szent Szellemét kiönti s megitatja őket vele, úgyhogy Isten szeretetétől szinte részegen fogják siratni megelőző éketüket s bűnbánat könnyei is ömleni fognak. A már összegyűjtött és újra néppé egyesített zsidóság régi összekötéseiben fogja siratni a multat, Zak. 12, 10-14. S ha a nép újra vétkeznék, a bűnbocsánat forrását helyezi el Isten a nép számára, Zak. 13, 1; tudjuk, mi lesz ez: a Messiás értük halt halála. Ettől fogva Izrael Isten szent népe lesz valóssággal, Zak. 14, 20-21. A nép nemcsak bűnbocsánatot kap, hanem Isten

meg is váltja, azaz el is oldozza bűneitől, Zsolt.138; megszabadítja bajaitól is, Zsolt.25,22; v.ö. 79,9-13; 102,14-23; Mt.1,21; Gsel. 5,31; Róma 11,26-27. (72,2-4)

Az elmúlt időben ezt a prófétai jóslást, hogy Isten új szellemet, hűszívet ad népének, az egyházra magyaráztuk, a választottak újonnan születésére s nem egészen jogtalanul; mert az is beteljesülése volt a jövendölésnek. De a jóslat mégis Izraelnek szól s íme az ezeréves uralkodás hajnalán ez be is fog következni. Ha Isten Saulnak, ki sohasem tért meg igazán, tudott más életet adni, ami persze nem zárja ki, hogy valaki ezt az új szívet megtagadja s a régihez tér vissza; úgyhogy, lehet, az ezeréves uralkodás végén izraeliek is kerülnek a szentek táborára ellen támadó Góg népe közé. Mert az akkori ~~Góg~~ nem a régi nemzetek egyike lesz, hanem Sátán szerzeményeiből áll össze azok közül, kik csak a vasvessző hatása alatt, de nem szívből állottak az igazság mellé. Hiszen az egyház idején is vannak olyanok, kik Judás módjára megtérnek, utóbb azonban megbánják és az igazság mellé esnek, hogy még egyszer új megtérésre megújulni ne tudjanak. Zsid.6,4-6.

A Szellem kiöntése az ezeréves uralkodás idején.

Nemcsak Jóel próféta jósolja, hogy az Istentől követelt megtérés /Jóel 2,12/ után Isten "minden husra" ki fogja önteni Szellemét, 3,1; hanem más próféták is megemlékeznek erről a Szellem-áradásról, Ezsaiás jövendöli: "Szellememet fogom kiönteni maradékaidra"; a környezet, melyben ezt mondja, világosan az ezeréves uralkodásra utal. De Jóel jövendölése nem teljeseedett be a jóslat mértékben az első pünkösd idején, mert akkor nem "minden husra" töltetett ki a Szellem s így a jóslat teljes megvalósulása még hátra van. Mint már többször volt róla szó, az ezeréves uralkodás idején Isten nem a kiválasztás útján halad, nem egyeseket hív ki a sokak közül, hanem mindenkit megközelít s áthat, úgyhogy Szellemét ~~csak~~ "minden husra", vagy "minden testre" fogja kitölteni.

Mint amilyen elragadó Szellem-áramlás volt az első Pünkösdkor, hogy egyszerre 3.000 ember tért meg s állt a maroknyi üldözött Jézus-hívő mellé, olyan mindent magával ragadó s ellenállhatatlan lesz a Szellem áradása Jézus visszajövelekor! Az egész zsidóságot térdre fogja kényszeríteni, az egész nép a bűnbánat forró könnyeivel fogja elítélni a gonosz multat s fogja keresni annak arcát, akit oly sokáig megtagadtak, megvetettek: a Bárány-Jézusét!...Kit azonban akkor már Oroszlánnak fognak felismerni. Mindenesetre ez a látásból kiinduló megtérés értéktelenebb lesz, mint volt a Bárány látására keletkező megtérés, mely erőt, hatalmat, előnyt, gazdagságot nem látott maga előtt, legföljebb a vértanúk példáját. Az ezeréves uralkodás alatt megtérők nem jutnak a győzedelmesek közé; de megújulni megújulnak és az igazságot életük alapjává teszik. Ne felejtsük, hogy a dicsőség, melyet Isten teremtményei élveznek, különböző, mint a csillagok dicsősége s az első feltámadásban résztvevők állapota messze fölül fogja mulni az ezeréves uralkodás alatt megtérőkéit. De az ezerév alatt megtérők élete is sokkal könnyebb lesz, mint a nagy nyomorúságban megtérőké, mint a választottaké, noha, mint látni fogjuk, ez a dicsőség is rendkívüli lesz. Ugyanakkor azonban meg fog növekedni azok ~~xxx~~ boldogsága és dicsősége, akik Jézussal együtt uralkodni fognak az ezeréves birodalom lakóin. Az ezerév dicsőségéhez fog tartozni a csodálatos Szellem-kiáradás, mely a föld akkori lakóit megragadja s a Bárány dicsőségének mindig újabb kijelentésére várakozóbbá teszi. Ez a Szellem-kiöntés új emberiséget fog teremteni a földön. A föld boldog izgalommal telik meg: többé nem a mostani világ bűnös, hiábavágó vagy éppen gonosz élvezet fogják őket érdekelni,

hanem állandó várakozással néznek a jövőbe, hogy Királyuk, Dávid és Isten Fia micsoda új dicsőségeket tartogat még, hogy kijelentse nekik? Ma el sem tudjuk képzelni, hogy milyen lesz az a világ, amelyben nem a tisztátalan szellemi áramok sodorják, töltik meg az embereket, hanem Isten tiszta szelleme tölti meg a levegőt, a sziveket s irányítja mindent. Olvassuk, hogy Isten nemcsak szívvel fog ajándékozni az embereknek, hanem "új Szellemet" is. Ez alatt az "Új Szellem" alatt nem az emberi szellemet kell érteni, mely alaki természetű, hanem az azt megtöltő s kívülről abba hatoló szellemet, szellemi töltést, mely az emberben most gonosz, tisztátalan; akkor jó és tiszta lesz, isteni eredetű. Ez az új szellem ember és ember között is új, meghitt, őszinte, bizalmas találkozást fog munkálni, a sziveket összeköti nemes, szent feladatok elvégzésére. Mikor Jézus feltámadása után este belépett tanítványai közé, elküldötte őket misszióba, utraivalóul ezt mondta nekik: "vegyetek szent Szellemet!" Jn.20,22. Abban a pillanatban érezték, hogy egy belső hatalom ragadta meg őket, egyszerre más lett körülöttük a légkör, egy magasabb hatalom jelenlétét tapasztalták, egymás iránt megteltek szeretettel, mindent derűsebbnek láttak. Tamás, aki nem volt jelen, nem osztotta ezt a tapasztalatot. Ilyen megváltozott légkörre lesz az ezeréves uralkodásnak mindenütt, ahová az új uralmat elviszik annak hirdetői. Lassankint az új szellemi légkör betölti a világot, ifjak és vének, leányok és férfiak indítást fognak érezni, hogy Isten nagy dolgait szólják és a Szellem mutatta látásokat hirdessék. Ez az akkori világot betöltő gondolkodás, törekvés azonban nem az emberekből áradó korszellem, ha ugyan tisztán emberi eredetű korszellem valaha is volt s nem az emberiségen ülő tisztátalan szellemi hatások megnyilvánulását nevezték korszellemnek. Ez az akkori világot betöltő lélek-irányzat nem emberi, hanem emberfölötti eredetű lesz; Isten Szellemének hatása az emberiségre. Akkor mintegy be lesz merítve Isten Szellemébe.

Szeméd látni fogja a Királyt szépségében! Ézs.33,17.

Szobámban a berzini Stuckradnak ilyen című képe függ: a képen két angyal ragad egy halálon átmentett fehér lelket előre a felhők fölé és fölötte feltűnik sejtelmes, tiszta ragyogásában a kereszt. A kép gondolata igaz, de Ézs.másról beszélt e helyen. Ez a 33.fejezet nem mennyei dicsőségről beszél, sőt nagyon is a földi régiókban mozog; a király dicsőségét nem felhők között, hanem a földi Sionon igéri, Jeruzsálemben, 20.v. Hogy nem a mennyei Jeruzsálemről van szó, azt mutatják az olyan vonatkozások, amilyenek az 5,8,9,12,14-16 versekben található, melyek a Király szépségének meglátóit erre a földre, ebbe a földi életbe helyezik. Az a Jézus, ki első köztünkléte alkalmával a fájdalmas férfiak, a betegség ismerője volt, aki szolgálakban járt közöttünk, második eljövetelekor leirhatatlan szépségben és dicsőségben jelenik meg majd s ez a dicsősége megmarad egész uralkodása alatt. Hogy csakugyan erről van szó, azt világosan mutatja az Urnak az az ígérete, melyet Cezarea-Filippi mezején tett, mikor megjövendölte, hogy az ott állók közül némelyek nem kóstolják meg addig a halált, míg az embernek Fiát meg nem látják eljönni királyságában, azaz királyi pompájában. Hat nap múlva aztán három tanítványát felvitte egy magas hegyre s ott elváltozott előttük, azaz egy belülről kifelé törő, tehát szellemi eredetű dicsőség egész testét, sőt ruháit átvilágította és ragyogóvá tette. Mt.16,13-28; 17,1. skk. Jézus ez alkalommal valamit megmutatott előre jövő dicsőségéből, hogy a tanítványok a rájuk következő dolgokat könnyebben, több reménységgel viseljék el. Ez a megdicsőülés nem az ég szellemi világába, hanem a földi világba tartozik, noha az ég dicsősége hatolt alá a földre. Az átváltozásra az újtestamentumi görög két szót használ: metamorphousthai és alassesthai, melyeket változtatva

alkalmaz, szellemi és testi átalakulásokra. A metamorphousthai-ban levő morphe alakot, konturt, mozdulatokat, arcjátékot jelent s a két szó egyaránt jelzi azokat az ismertető jeleket, melyekről az Istenhez való hasonlóságot, vagy az emberekhez való hasonlóságot észre lehet venni, Fil.2,6-7; valamint azt a "más" alakot, melyben Jézus az emmausi tanítványoknak megjelent; továbbá a dicsőség~~é~~ különböző belső fokát, mely azokban megjelenik, akiket Krisztus szelleme átalakít, Mk.16,13; II.Kor.3,18; az ismeretnek, kegyességnek különböző kialakulását /morphosis: Róma 2,20; II.Tim.2,5/ Krisztusnak bennünk való megjelenését, Gal.4,19. Azért mondtam mindezt el, hogy lássuk, hogy az átalakulásban a szellemi és testi folyamat közt éles határt vonni nem lehet; egyik a másikba megy át, a szellemi átalakulás könnyen testi átalakulást is von maga után. Mikor tehát Krisztus övéiben alakot nyer, ez azoknak testi elváltozását is eredményezi, mint erre I.Kor.15,51-52 is rámutat /allagésometha/. Ha tehát a visszatérő Jézus Magát Jeruzsálemben megmutatja és égi dicsőségét azok, akik Hozzá a szent városba zarándokolnak, gyönyörködve szemlélhetik, nemcsak Őt fogják ott látni, hanem azokat is, akikben Ő előbb a küzdelem nehéz napjaiban szellemi alakot nyert; akik az első feltámadáskor eléje ragadtattak, Hozzá hasonló új testet kaptak és akikkel dicsőségét megosztotta. Akkor a belső dicsőséget nem fogja többé a nyomoruság szolgálai alakja takarni, hanem a lélek erkölcsi szépsége a testben visszatükröződik. Az lesz érdekes, hogy ezért nézőik nem fogják őket irigyelni, hanem természetesnek fogják tartani, hogy a belső dicsőség külső dicsőségbe öltözik és örömet fog nekik okozni, ha ilyen magasztos, lelkükkel és testükkel egyaránt ragyogó lényekkel érintkezhetnek. Akkor a Stuckradtól sejtett dicsőséget nem fogja többé a kereszt egyszerű alakja titkolni, hanem a fény a mennyei alakot élesen fogja mutatni. E megfontolások alapján kell az ezeréves uralkodás alatt az egyház és a zsidó testi nép állapota és rendeltetése között különbséget tennünk. Az egyház megdicsőült testben és felfokozott szellemi képességekkel fogja feladatát végezni, míg a zsidóság még ehhez a halandó, erőtelen világhoz fog tartozni. Az egyház, melyben Krisztus dicsősége fog tükröződni, az emberiséget fõssz irányba befolyásoló tisztátalan szellemi világ helyét fogja elfoglalni, ahová felragadtatott, a földi megjelenéseikor a földön élő emberiség elé nemesebb, magasabb szellemi célokat fog tüzni. Az egyházat, melyben ott lesznek a zsidó nép győzedelmes tagjai is, nem fogja többé irigyen szemlélni és versenytársnak tekinteni a testi zsidóság, hanem hálásan és boldogan fogja benne megpillantani a célt, melyet annyi évezreden át elvétett s melyet most teljes erővel fog megragadni s maga elé állítani követendő példaként. A jövő. dölésekből úgy látszik, hogy az egyháznak helyhez és időhöz nem kötött jellegével ellentétben az ezeréves uralkodás idején újra bizonyos helyhez kötöttség lesz, s hogy Jézus, mint igazi Dávid-sarj, Jeruzsálemben fog trónolni, s az Ő látására messziről elzarándokolnak a nemzetek. Ezzel szemben az egyház tagjai, valószínűleg ki-ki saját nemzete fiainak, azok helyén fognak megjelenni s őket segíteni azzal, hogy velük az isteni jogot, az isteni ítéleteket közlik, mert hiszen Jl.20,4 szerint királyi szék és azzal az ítélet joga /krima/ adatik nekik. Sokról lesz szó: egy elmúlt világ maradványainak felmorzsolásáról és egy új világ megalkotásáról s ehhez fognak utat mutatni az egyház tagjai, ehhez kell annak a dicsőségnek a tekintélye, amely őket övezni fogja. De az egész földön a legnagyobb dicsőség és a legfőbb tekintély Jeruzsálemben lesz, ahol Dávid leomlott sátorára újra ~~épül~~ felépül; tehát nem a templom, hanem Dávid királyi tekintélye, mert a templom Jézus személyével cserélődik fel. Az ezeréves uralkodás idején nem a zsidó templomba, hanem Jézushoz fognak elzarándokolni a nemzetek; ~~jelképes lakóhelye~~ hiszen a templom, mikor még fennállott, akkor is csak burka, jelképes lakóhelye volt a dicsőségnek, melyet Isten oda teremtett s nem maga a zarándoklás célja.

Az ezeréves uralkodás idején a dicsőség burok, azaz templom nélkül lesz látható, mint majd az új földön, hol templomot az apostol nem látott, J1.21,22; "Templomot abban nem láttam, mert az Ur, a Mindenható Isten annak temploma és a Bárány". Egyelőre csak a Bárány lesz látható az ezeréves uralkodás idején. Isten teljes dicsősége, a Mindenható Isten" dicsősége csak akkor jelenik meg az embereknek, mikor a gonosznak minden nyoma eltöröltetik a földről, v.ö. J1.21,8.27; 22, 3.15. Am Jézus dicsősége is felül fog mulni mindent, amit valaha földi szem látott, vagy elképzelt, I.Kor.2,9. Hogy milyen lesz a találkozás a megdicsőült Jézussal, azt magasztosan írja le Zsk.12, 10-14: "Dávid házára és Jeruzsálem lakosaira ki fogok önteni oly szellemet, mely kegyelmet és kegyelemért való esedezést áraszt. Majd rám fognak tekinteni, akit általszögeztek s gyászolni fognak miattam, mint ahogy gyászolják az egyetlen gyermeket". Ez lesz az első találkozás a megdicsőült Jézus és az Őt elvető nép között; de aztán elmarad a gyász, a panasz és megmarad a kegyelembe kapaszkodó könyörgés szelleme s a zsidó nép és Istene között a teljes megbékélés viszonya áll helyre. "Abban az időben Dávid házának és Jeruzsálem lakosainak egy forrás nyilik meg vétek és tisztátalanság ellen". A ~~kak~~ kananita /azaz üzérkedő/ szellem is kipusztul a nép közül, Zak.14,21; Isten dicsőségét tisztátalan szív és szem nem szemlélheti. És éppen ezzel függ össze az a sajátos tudósítás, hogy az ezeréves birodalom urai bírák és papok egy személyben lesznek; ujat nem lehet más-ként építeni, csak ha előbb az omladozó, megbizhatatlan házat lebontjuk. Ma Isten ítélettel építi az egyházat, az ember állandó rombolásával. Az ezeréves birodalomban az ember a régi társadalmi forma, a régi államélet, a régi művészi és tudományos irányzat, a régi vallásos kultusz lesz; ezeket kell szétrombolni s a romok helyén mindenütt csodálatos dicsőségben fog kinőni, kifejlődni, elterebélyesedni az új társadalmi érintkezés, az új törvényalkotás, az új művészet és az új Isten-imádás. A földnek ~~lassan~~ lassanként egészen más képe lesz, a mai ember nem ismerne rá többé. Az emberiség hosszú, gyötrelmes szenvedése után "A seregek Jahvéja ezen a hegyen /a Sionon/ a népek összességének kövér lakomát fog készíteni... Minden arcról le fogja törölni a könnyet." Ézs.25,6-8. "Az Ő nyugvó helye dicsőséges lesz." - olvassuk Ézs.11,10-ben. "Amikor a seregek Jahvéja királlyá lesz a Sion hegyén és Jeruzsálemben, a hold szégyenkezni fog, a nap elpirul. Vénei előtt dicsőség ragyog fel." Ézs.24, 23. Persze ez a dicsőség nem azonnal valósul meg az egész földön, hanem az új ige hirdetéssel halad, de Jeruzsálemből kiindulva. "Kelj föl, világosodjál, mert eljött világosságod és Jahva dicsősége rajtad fölragyogott. A földet még sötétség és népeket még homály borítja, de fölötted fölragyog Jahve és dicsősége rajtad látható lesz. A nemzetek világosságodhoz fognak zarándokolni, királyok mennek ragyogásod fényéhez." Ézs.61,3. Persze azt mondják némelyek, hogy szellemi fényről és világosságról van szó; a tanítás fényéhez járulnak a pogány nemzetek mind s ezt a fényt nem Izrael testi népe fogja birtokolni, hanem az egyház, a szellemi Izrael. Nem is akarom tagadni, hogy az a fény, amely Izrael testi népe fölött föl fog gyulladni, elsősorban szellemi fény lesz, első sorban a tanítás fénye. Amde Jézus a megdicsőülés hegyén megmutatta, hogy a belső fény hogy változik át külső fényé, amikor az embernek Fia királyként jön el a földre. Az Ő akkor átvilágított lényé villám fényben szikrázó ruhák, Mózesnek és Illésnek testben megjelenő alakja mutatták meg a háromnak, hogy az ezeréves királyság ragyogása nemcsak szellemi ragyogás lesz, hanem a testi áldások özöne fog a földre zudulni. A maradandó, az igaz boldogságot mégis nem a látható, hanem ~~az~~ a Jeruzsálemben uralkodó király testi szemmel nem látható dicsősége fogja kelteni azokban, akik a föld téreiről Hozzá zarándokolnak, hogy Őt imádják.